

ANALÝZA

26. července 2022

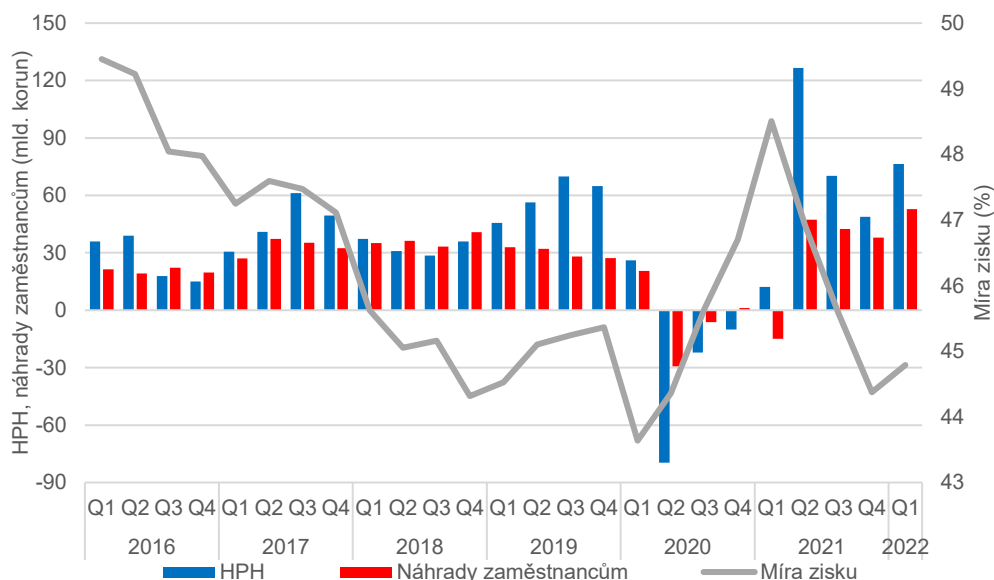
Analýza sektorových účtů – 1. čtvrtletí 2022

V 1. čtvrtletí 2022 hrubá přidaná hodnota nefinančních podniků reálně meziročně vzrostla. Příjmy domácností meziročně reálně klesly. Silně rostoucí cenová hladina zvyšovala obavy domácností z dalšího ekonomického vývoje a jejich spotřeba tak oproti konci roku 2021 reálně klesla. Deficit hospodaření sektoru vládních institucí se meziročně zmírnil.

Nefinanční podniky

V 1. čtvrtletí 2022 pokračovalo postupné zotavování ekonomiky z pandemické krize. Především ve službách a obchodu se výrazně zlepšila situace ve srovnání se stejným obdobím roku 2021. Na druhé straně byly v průmyslu meziročně větší problémy s narušením dodavatelských řetězců a nedostatkem výrobních komponent. Oproti konci roku 2021 byla situace opačná – oslabení spotřeby domácností růst služeb a obchodu brzdilo, a naopak v průmyslu došlo ke zrychlení. Výsledkem byl meziroční růst hrubé přidané hodnoty (HPH) nefinančních podniků o 76,5 mld. korun¹. Reálně se HPH nefinančních podniků zvýšila o 4,1 %². Podle sezónně očištěných dat mezičtvrtletní nominální přírůstek HPH dosáhl 33,2 mld. korun. Po úpravě o velmi silný nárůst cenové hladiny ale HPH reálně mezičtvrtletně klesla o 0,8 %.

Graf 1: Meziroční nominální přírůstek HPH a náhrad zaměstnancům (v mld. korun), míra zisku (sezónně očištěno, v %)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

¹ Není-li uvedeno jinak, jsou všechny údaje použité v textu bez sezónního očištění.

² Do reálného vyjádření převedeno s pomocí celkového deflátoru HPH. V 1. čtvrtletí 2022 dosahoval meziroční deflátor HPH 5,4 %, mezičtvrtletně se cenová hladina zvýšila o 4,7 %.

ANALÝZA

Celková zaměstnanost v sektoru NP v 1. čtvrtletí 2022 meziročně vzrostla o 2,0 %³. Zaměstnanost také překonala úroveň předkrizového 1. čtvrtletí 2019. Objem náhrad zaměstnancům, které NP vyplatily, se meziročně zvýšil o 52,8 mld. korun (12,0 %). Z toho vyplacené mzdy a platy dosáhly 378,2 mld. korun a vzrostly o 47,7 mld. (14,4 %), zatímco sociální příspěvky zaměstnavatelů měly výrazně slabší dynamiku (+5,1 mld., 4,6 %). Meziroční přírůstky jsou ale stále zatíženy srovnáním s loňským 1. kvartálem, kdy příspěvky zahrnovaly prostředky vyplacené v rámci stabilizačních programů zaměstnanosti. Mezičtvrtletně se sezónně očištěný objem náhrad zaměstnancům zvýšil o 11,9 mld. korun (2,4 %). Ve formě dotací nefinanční podniky obdržely v 1. čtvrtletí 18,4 mld. korun. To je meziročně o 23,2 mld. méně. Propad odráží hlavně ukončení různých podpůrných programů souvisejících s ekonomickými dopady pandemie. Řádově je také objem dotací srovnatelný se stejným obdobím let 2018–2020.

Hrubý provozní přebytek NP v 1. čtvrtletí meziročně prakticky stagnoval (+1,3 mld. korun) a dosáhl 383,2 mld. Oproti konci roku 2021 se sezónně očištěný HPP zvýšil o 18,5 mld. korun. Výsledná míra zisku NP⁴ mezičtvrtletně vzrostla o 0,4 p. b. na 44,8 % (sezónně očištěno). Meziročně byla míra zisku nižší o 4,1 p. b. (sezónně neočištěno).

Deficit salda důchodů z vlastnictví NP se v 1. čtvrtletí 2022 meziročně zmínil o 17,1 mld. korun na 93,7 mld. S výjimkou roku 2020 jde o nejnižší schodek za 1. kvartál od roku 2016. Na straně zdrojů se meziročně o 6,3 mld. snížily důchody z vlastnictví. Z toho se rozdělované důchody společností propadly o 13,0 mld. korun, zatímco reinvestované zisky z přímých zahraničních investic rostly o 4,7 mld. a úroky o 2,0 mld. Na straně užití byl objem vyplacených důchodů z vlastnictví meziročně nižší o 23,4 mld. korun, přičemž rozdělované důchody společností klesly o 37,6 mld., zatímco reinvestované zisky vzrostly o 11,6 mld.

Deficit druhotných důchodů se v 1. čtvrtletí meziročně prohloubil o 6,5 mld. korun na 41,9 mld. To je téměř stejná úroveň jako ve stejném období roku 2019. O 4,0 mld. korun vyšší byly běžné daně z důchodů a jmění, které NP zaplatily. Zaplacené ostatní běžné transfery byly vyšší o 60,9 mld. korun. Na straně zdrojů se obdržené ostatní běžné transfery zvýšily o 58,5 mld. korun. Hrubé úspory NP dosáhly v 1. čtvrtletí 247,6 mld. korun a meziročně vzrostly o 12,0 mld. V rámci 1. kvartálu šlo o nejvyšší zaznamenanou úroveň hrubých úspor. Míra úspor NP⁵ dosáhla 28,7 % a meziročně tak klesla o 1,2 p. b.

V 1. čtvrtletí 2022 nefinanční podniky obdržely celkově 10,8 mld. korun ve formě kapitálových transferů. To bylo o 2,6 mld. více než ve stejném období roku 2021. Z toho 4,6 mld. korun tvořily investiční dotace (meziročně -2,1 mld.). Ostatní kapitálové transfery dosáhly 6,2 mld. (+4,7 mld.). Investiční aktivita nefinančních podniků v 1. čtvrtletí 2022 meziročně posílila a výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu se zvýšily o 34,5 mld. korun. Podle sezónně očištěných údajů byly jejich investice mezičtvrtletně vyšší o 21,9 mld. korun, což je nejvyšší přírůstek od začátku roku 2007. Nominální nárůst investic ale zahrnuje i posílení cenové hladiny⁶. Míra investic⁷ NP se i tak

³ V osobách; úvazky přečteny na plnou pracovní dobu.

⁴ Míra zisku nefinančních podniků je definována jako podíl hrubého provozního přebytku k hrubé přidané hodnotě (B.2g / B.1g).

⁵ Míra úspor nefinančních podniků je definována jako podíl hrubých úspor na hrubé přidané hodnotě (B.8g / B.1g).

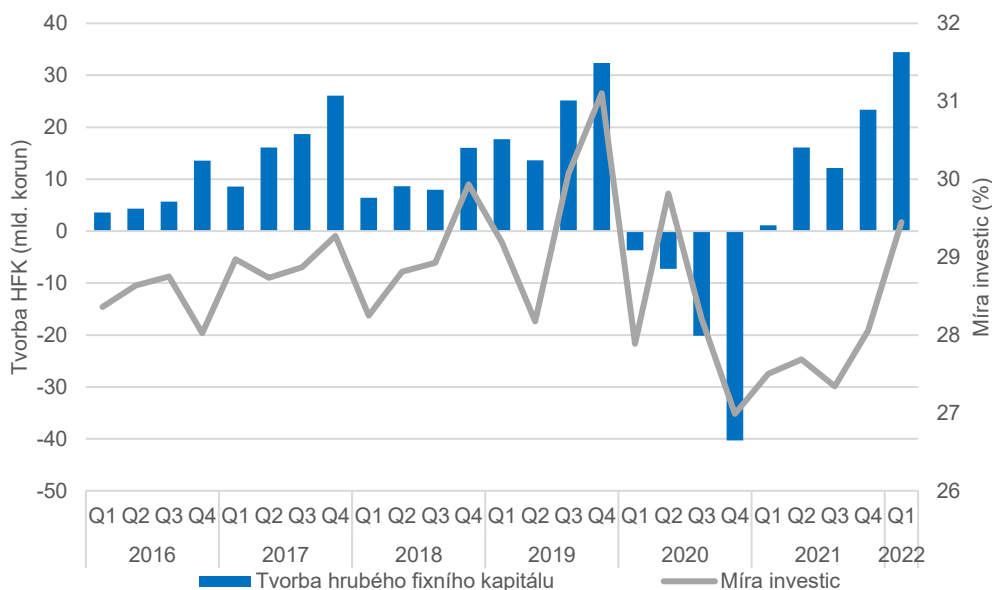
⁶ Podle deflátoru HDP se ceny hrubého fixního kapitálu zvýšily meziročně o 8,7 % a mezičtvrtletně o 5,0 %.

⁷ Míra investic nefinančních podniků je definována jako podíl hrubé tvorby fixního kapitálu k hrubé přidané hodnotě (P.51g / B.1g).

ANALÝZA

zvýšila o výrazných 1,4 p. b. na 29,4 % (sezónně očištěno) a přiblížila se úrovni před rokem 2020. Meziročně byla míra investic NP (neочиštěná) vyšší o 1,7 p. b.

Graf 2: Meziroční nominální přírůstek tvorby hrubého fixního kapitálu (v mld. korun) a míra investic (sezónně očištěno, v %)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

Vládní instituce

Hospodaření sektoru vládních institucí (VI) vstoupilo do roku 2022 deficitem. Ten v 1. čtvrtletí dosáhl 75,3 mld. korun a meziročně se tak zmínil o 66,5 mld. Tomu napomohlo zejména výrazné zvýšení příjmů, které čerpaly z meziročního zlepšení hospodářské situace, a zčásti i z růstu cenové hladiny. Navzdory meziročnímu zlepšení bylo ale záporné saldo v 1. čtvrtletí 2022 druhým nejhorším výsledkem hospodaření v rámci stejného období předchozích let. Podle sezónně očištěných dat se deficit mezičtvrtletně zmínil.

Příjmy VI v 1. čtvrtletí 2022 meziročně vzrostly o 74,4 mld. korun (13,6 %) na 621,1 mld. Většina ze zdrojů příjmů rostla. Největší přírůstek měly přijaté daně z výroby a dovozu (+25,5 mld. korun) následované čistými sociálními příspěvky (+21,2 mld.) a běžnými daněmi z důchodů a jmění (+13,1 mld.). Popsané navýšení bylo podpořeno ekonomickým oživením, ale zejména u daní z výroby a dovozu odráželo i navýšení cenové hladiny, které se promítlo do hodnoty produkce. Hodnota tržní produkce a produkce pro vlastní užití se meziročně zvýšila o 7,7 mld. korun. Především nárůst úroků stál za přírůstkem přijatých důchodů z vlastnictví (+5,9 mld. korun). Mírně narostly i přijaté ostatní běžné transfery (+2,0 mld. korun). Jedinou příjmovou položkou, která meziročně klesla, byly přijaté kapitálové transfery (-0,9 mld. korun).

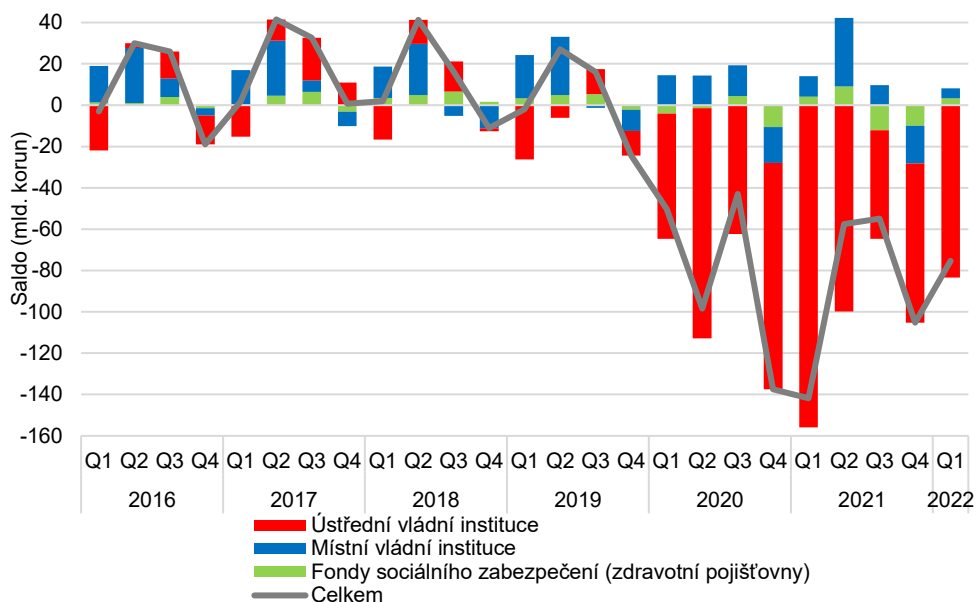
Výdaje VI se meziročně zvýšily o 8,0 mld. korun (1,2 %) a dosáhly 696,4 mld. Dynamika výdajů oslabil, na čemž se podepisuje i srovnání s vysokou úrovní loňského 1. kvartálu. K růstu výdajů v letošním 1. čtvrtletí nejvíce přispívaly sociální dávky a naturální sociální transfery (+17,5 mld.),

ANALÝZA

mezispotřeba (+9,3 mld. korun) a náhrady zaměstnancům (+5,8 mld.). Nárůst úroků ovlivnil i placené důchody z vlastnictví (+4,1 mld. korun). Poměrně slabě rostla investiční aktivita VI (+2,0 mld. korun). Ve srovnání s loňským 1. kvartálem ovlivněným pandemií prudce meziročně poklesl objem vyplacených dotací (-26,5 mld. korun). Dotace se tak vrátily blízko úrovně, kterou měly před rokem 2020. Podobně se snížily i placené ostatní běžné transfery (-9,1 mld. korun).

Stejně jako v předchozích dvou letech měl hlavní podíl na celkovém deficitu hospodaření vládních institucí subsektor ústředních vládních institucí. V 1. čtvrtletí 2022 záporné saldo hospodaření ústředních vládních institucí dosáhlo -83,4 mld. korun a meziročně se zmírnilo o 72,4 mld. Zlepšení hospodaření souvisí zejména s redukcí nákladů na kompenzaci ekonomických dopadů pandemie, za které subsektor nesl hlavní zodpovědnost. Výdaje ústředních vládních institucí meziročně klesly o 26,4 mld. korun (-5,0 %). Snížily se vyplacené dotace (-27,4 mld. korun) a ostatní běžné transfery (-26,3 mld.), což byly položky zvýšené v přímé souvislosti s kompenzacemi dopadů pandemie. Ostatní výdaje rostly – na subsektor připadl růst placených sociálních dávek a naturálních sociálních transferů (+11,3 mld.) a navýšení vyplacených kapitálových transferů (+5,4 mld. korun). Příjmy ústředních vládních institucí meziročně posílily o 46,1 mld. korun (12,3 %). Rostly všechny zdroje příjmů, především daně z výroby a dovozu (+16,7 mld. korun), čisté sociální příspěvky (+10,8 mld.) a běžné daně z důchodů a jmění (+8,3 mld.).

Graf 3: Saldo hospodaření vládních institucí (v mld. korun)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

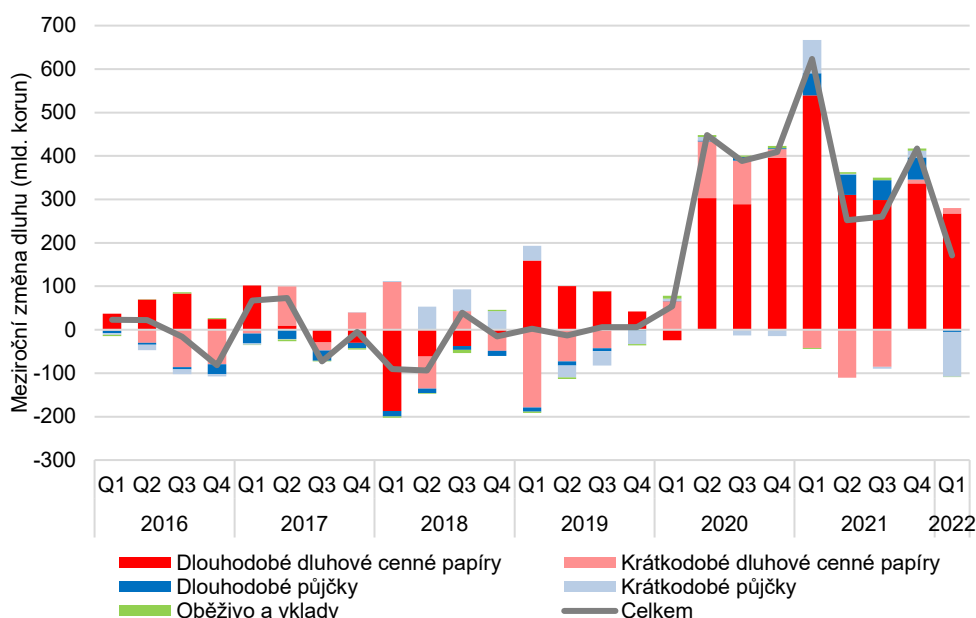
Místní vládní instituce hospodařily s přebytkem 4,8 mld. korun. Kladné saldo se meziročně snížilo o 5,2 mld. korun. Stálo za tím hlavně posílení dynamiky výdajů (+10,1 mld. korun, 5,5 %), hlavně mezispotřeba (+6,1 mld.) a náhrad zaměstnancům (+4,0 mld.). Naopak meziročně nižší byly placené kapitálové transfery (-3,1 mld. korun) a také ostatní běžné transfery (-1,4 mld.). Příjmy místních vládních institucí celkově vzrostly o 4,9 mld. korun (2,5 %). Podpořilo je především

ANALÝZA

meziroční navýšení přijatých daní z výroby a dovozu (+8,8 mld. korun), hodnoty tržní produkce a produkce pro vlastní užití (+5,3 mld.) a přijatých běžných daní z důchodů a jmění (+4,8 mld.). Naopak se prudce meziročně snížily ostatní běžné transfery (-15,3 mld. korun), které místní vládní instituce dříve dostávaly jako náhradu za vyplácené kompenzační bonusy.

Přebytku 3,4 mld. korun v 1. čtvrtletí 2022 dosáhly i fondy sociálního zabezpečení (zdravotní pojišťovny). Saldo se meziročně zhoršilo o 0,8 mld. korun. Jejich výdaje vzrostly o 10,2 mld. korun (11,1 %). K tomu přispělo navýšení hodnoty naturálních sociálních transferů o 5,4 mld. korun a ostatních běžných transferů o 4,2 mld. Příjmy zdravotních pojišťoven se meziročně zvýšily o 9,4 mld. korun (9,8 %), především pod vlivem rostoucích přijatých čistých sociálních příspěvků (+9,6 mld.).

Graf 4: Dluh sektoru vládních institucí a jeho struktura (meziroční změna v mld. korun)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

Dluh sektoru vládních institucí v 1. čtvrtletí 2022 meziročně vzrostl o 171,0 mld. korun a dosáhl 2 683,5 mld.⁸. Míra zadlužení vládních institucí dosáhla 42,8 % HDP, což představovalo meziroční pokles o 1,1 p. b. Vývoj HDP působil ve směru poklesu zadlužení 3,8 p. b., zatímco nominální dluh přispěl k navýšení zadlužení 2,7 p. b. K meziročnímu navýšení dluhu přispěl především nárůst objemu dluhových cenných papírů o 280,0 mld. korun. Z toho objem dlouhodobých dluhopisů vzrostl o 267,3 mld. korun a krátkodobých o 12,7 mld. V dluhovém

⁸ Dluh v sektorových účtech se liší (číselně i metodicky) od Maastrichtského dluhu pro potřeby EDP statistiky. Liší se zejména zahrnuté závazky i způsob jejich ohodnocení. Celkové závazky v sektorových účtech zahrnují navíc měnové zlato a zvláštní práva čerpání, účasti a podíly v investičních fondech, pojistné a penzijní programy, finanční deriváty a zaměstnanecké opce a ostatní závazky. Všechny závazky jsou oceněny tržní hodnotou a bez vlivu souvisejících derivátových obchodů. Zdroj: Rybáček, V., Musil, P. (2020). Vztah mezi saldem hospodaření a dluhem vládních institucí. *Politická ekonomie*, 68(4), 462–482, <https://doi.org/10.18267/j.polek.1290>.

ANALÝZA

portfoliu došlo k meziroční redukci půjček o 108,2 mld. korun. Krátkodobé půjčky klesly o 102,8 mld. korun a dlouhodobé o 5,3 mld.

Domácnosti

Hrubý disponibilní důchod (HDD) domácností v 1. čtvrtletí 2022 dosáhl 861,9 mld. korun a meziročně se zvýšil o 76,9 mld. (9,8 %). Nominální dynamika HDD tak zůstala velmi silná, zčásti i vlivem slabší srovnávací základny začátku loňského roku. Ani to ale nestačilo na kompenzaci prudkého růstu cenové hladiny. Reálně se tak HDD domácností meziročně snížil o 2,3 %⁹. Sezónně očištěný HDD se mezičtvrtletně zvýšil o 29,5 mld. korun (3,4 %), ale reálně došlo k propadu o 5,3 %.

Domácnosti v 1. čtvrtletí obdržely 542,4 mld. korun ve formě mezd a platů. To představovalo velmi silný meziroční nárůst o 58,6 mld. korun (12,1 %). Reálně ale mzdy a platy meziročně stagnovaly (-0,2 %). Mírnější byla meziroční dynamika sociálních příspěvků zaměstnavatelů (+7,2 mld. korun, 4,5 %). Hrubý smíšený důchod¹⁰ podnikatelů zařazených do sektoru domácností se v 1. čtvrtletí 2022 meziročně zvýšil o 30,0 mld. korun na 143,9 mld. Mimořádně silný přírůstek ovlivnila nízká srovnávací základna loňského 1. kvartálu i nárůst cenové hladiny. Mezičtvrtletně byl hrubý smíšený důchod vyšší o 12,1 mld. korun (sezónně očištěno). Hrubý provozní přebytek¹¹ dosáhl 80,4 mld. korun a meziročně vzrostl o 1,0 mld. Jeho dynamika je tak již více než rok utlumená. Mezičtvrtletně (sezónně očištěný) hrubý provozní přebytek mírně klesl.

Kladné saldo důchodů z vlastnictví domácností v 1. čtvrtletí dosáhlo 30,6 mld. korun a meziročně se snížilo o 4,7 mld. Na straně zdrojů meziročně klesly především reinvestované zisky z přímých zahraničních investic (-9,3 mld. korun). Na kompenzaci tohoto propadu nestačil nárůst obdržených úroků (+3,3 mld. korun) ani rozdělovaných důchodů společností (+3,1 mld.), takže celkové přijaté důchody z vlastnictví klesly o 3,0 mld. Naopak důchody z vlastnictví, které domácnosti musely platit, byly meziročně vyšší o 1,7 mld. korun, především pod vlivem rostoucích úroků.

Saldo sociálních důchodů se v 1. čtvrtletí 2022 meziročně snížilo o 2,6 mld. korun na 125,7 mld. Kladné saldo nadále setrvalo výrazně nad úroveň, kterou nabývalo v 1. kvartálu před rokem 2020¹². Domácnosti obdržely 242,4 mld. korun ve formě sociálních dávek, což bylo meziročně o 7,2 mld. více. Naopak odvedly 116,7 mld. korun jako sociální příspěvky (meziroční nárůst o 9,9 mld.). Saldo ostatních transferů bylo kladné a činilo 0,6 mld. korun. Objem běžných daní z důchodů a jmění, které domácnosti v 1. čtvrtletí odvedly, se meziročně zvýšil o 6,4 mld. korun na 61,8 mld. Výše této částky ale zaostávala za úrovní stejného období let 2017–2020.

Výdaje domácností na konečnou spotřebu v 1. čtvrtletí meziročně vzrostly o 125,7 mld. korun (21,0 %) na 722,9 mld. Na meziroční srovnání ale opět měla vliv nízká základna loňského 1. kvartálu¹³ a nezanedbatelný byl i dopad meziročního nárůstu cenové hladiny (reálně spotřeba

⁹ Pro očištění o vliv cen byl použit deflátor výdajů na konečnou spotřebu domácností. V 1. čtvrtletí 2022 činil meziroční cenový nárůst 12,3 % a mezičtvrtletní 9,2 %.

¹⁰ Zachycuje příjmy z podnikání drobných podnikatelů zařazených do sektoru domácností.

¹¹ Zachycuje hodnotu produkce domácností pro vlastní spotřebu a rovněž imputované nájemné a poskytování služeb bydlení.

¹² V roce 2019 to bylo 92,2 mld. korun, rok předtím 87,0 mld.

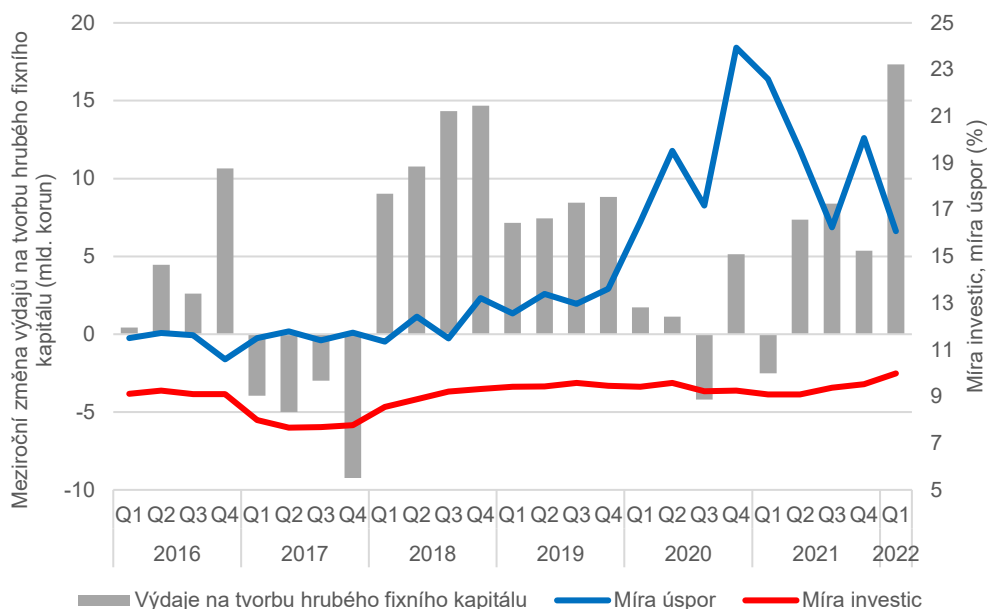
¹³ Maloobchod byl omezen až do 10. května 2021.

ANALÝZA

meziročně vzrostla o 7,8 %). Sezónně očištěné údaje ukazují mezičtvrtletní nárůst spotřeby o 55,3 mld. korun (7,9 %), reálně ale spotřeba klesla o 1,2 %. Hodnota statků a služeb, které domácnosti spotřebovaly jako naturální sociální transfery, se v 1. čtvrtletí meziročně zvýšila o 13,3 mld. korun na 194,1 mld.

Pokračoval také postupný návrat hrubých úspor domácností¹⁴ k běžnější úrovni. Celkem úspory v 1. čtvrtletí dosáhly 145,7 mld. korun, což bylo meziročně o 51,2 mld. méně. Dál ale výrazně převyšovaly úroveň 1. kvartálu v předpandemických letech¹⁵. Sezónně očištěné úspory oproti konci roku 2021 klesly o 30,7 mld. korun. Nižší byla také míra úspor¹⁶. Ta se mezičtvrtletně snížila o 4,0 p. b. na 16,1 % (sezónně očištěno). Meziročně byla míra úspor nižší o 8,0 p. b. (sezónně neočištěno).

Graf 5: Meziroční změna výdajů na tvorbu hrubého fixního kapitálu (mld. korun) a míra úspor a míra investic sektoru domácností (v %, sezónně očištěno)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

Kapitálové transfery, které domácnosti v 1. čtvrtletí obdržely, byly meziročně vyšší o 11,5 mld. korun a dosáhly 25,3 mld. Ostatní kapitálové transfery tak byly meziročně vyšší o 12,0 mld. korun a dosáhly 23,9 mld. Investiční dotace se meziročně snížily o 0,5 mld. korun na 1,4 mld., což odpovídá obvyklé úrovni v 1. čtvrtletí. Investiční aktivita domácností značně posílila. Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu domácností se meziročně zvýšily o 17,3 mld. korun na 75,9 mld. Mezičtvrtletně se investice domácností zvýšily o 6,5 mld. korun (sezónně očištěno). Výsledná

¹⁴ Rozdíl mezi hrubým disponibilním důchodem upraveným o čistý podíl domácností na rezervách penzijních fondů a výdaji na konečnou spotřebu (B.6g + D.8 – P.3).

¹⁵ V 1. čtvrtletí 2019 hrubé úspory dosáhly 98,8 mld. korun, v roce 2018 to bylo 81,1 mld.

¹⁶ Míra úspor domácností je definována jako podíl hrubých úspor a hrubého disponibilního důchodu se zahrnutím úpravy o čistý podíl domácností na rezervách penzijních fondů (B.8g / (B.6g + D.8)). Hrubé úspory představují část hrubého disponibilního důchodu, která nebyla spotřebována ve formě výdajů na konečnou spotřebu.

ANALÝZA

míra investic¹⁷ (sezónně očištěná) mezičtvrtletně vzrostla o 0,5 p. b. na 10,0 % (nejvíce od 1. čtvrtletí 2011). Meziročně se (neочиštěná) míra investic zvýšila o 1,4 p. b.

Finanční vztahy s nerezidenty

Vývoz zboží a služeb v 1. čtvrtletí 2022 opět rostl pomaleji než dovoz. Vývoz byl meziročně vyšší o velmi výrazných 81,6 mld. korun. Dovozy ale vzrostly o 161,3 mld. korun. Šlo zejména o dopad zvýšení cen surovin, které domácí ekonomika musí dovážet. Bilance zahraničního obchodu se tak meziročně zhoršila o 79,8 mld. korun, ale udržela se v přebytku 34,3 mld. To bylo v rámci 1. kvartálu nejslabší kladné saldo od roku 2008.

Nerezidentům¹⁸ náleželo 109,5 mld. korun ve formě důchodů z vlastnictví, meziročně o 9,7 mld. méně. Za poklesem stálo snížení rozdělovaných důchodů společností o 25,9 mld. korun. Jejich objem (16,5 mld. korun) byl v rámci 1. čtvrtletí nejnižší od roku 2017. Naopak reinvestované zisky z přímých zahraničních investic byly vyšší o 11,0 mld. a úroky o 5,2 mld. Důchody z vlastnictví, které náležely domácím investorům v zahraničí, meziročně klesly o 8,4 mld. korun na 34,7 mld. O 6,7 mld. až na 0,7 mld. se propadly rozdělované důchody společností a o 3,5 mld. nižší byly i reinvestované zisky. Naopak úroky vzrostly meziročně o 2,1 mld. korun. Čistý odliv důchodů z vlastnictví do zahraničí v 1. čtvrtletí 2022 meziročně mírně klesl o 1,4 mld. korun na 74,8 mld.

Objem náhrad zaměstnancům, které si domácí ekonomika v 1. čtvrtletí 2022 připsala, dosáhl 19,9 mld. korun a meziročně se zvýšil o 2,5 mld. Opačným směrem mířilo 13,5 mld. korun, což bylo téměř stejně jako v předchozím roce (+0,2 mld.). Výsledné saldo se tak meziročně zvýšilo o 2,4 mld. korun na 6,3 mld. Daně z výroby a dovozu zaplacené do zahraničí meziročně vzrostly o 0,6 mld. korun na 2,9 mld. Drobný pokles o 0,3 mld. korun na 14,0 mld. zaznamenaly dotace, které česká ekonomika ze zahraničí obdržela. Saldo prvotních důchodů dosáhlo deficitu 57,3 mld. korun, a meziročně se tak schodek zmírnil o 2,8 mld.

Deficit salda druhotných důchodů se meziročně zmírnil o 1,6 mld. korun na 21,4 mld. Saldo běžných transakcí domácí ekonomiky se zahraničím skončilo v deficitu 44,4 mld. korun. To představuje meziroční zhoršení o 75,3 mld. korun. V rámci 1. kvartálu je deficit běžných transakcí poměrně neobvyklý – naposledy k němu došlo v roce 2013. V letošním 1. čtvrtletí bylo jeho důvodem hlavně prudké zhoršení bilance zahraničního obchodu.

Domácí ekonomika si připsala 9,3 mld. korun ve formě kapitálových transferů. Meziročně se kapitálové transfery snížily o 2,0 mld. korun. Investiční dotace z toho tvořily 8,3 mld. korun a klesly o 2,5 mld. Kapitálové transfery vyplacené do zahraničí dosáhly 5,2 mld. korun a byly meziročně vyšší o 4,9 mld. Celkové kladné saldo kapitálových transferů mezi domácí ekonomikou a zahraničím se tak meziročně zhoršilo o 6,9 mld. korun na 4,1 mld. Domácí ekonomika byla v 1. čtvrtletí vůči zahraničí v čisté záporné pozici a čisté výpůjčky činily 47,3 mld. korun (meziročně o 81,1 mld. horší výsledek).

¹⁷ Míra investic domácností je definována jako podíl hrubé tvorby fixního kapitálu k hrubému disponibilnímu důchodu se zahrnutím úpravy o čistý podíl domácností na rezervách penzijních fondů (P.51g / (B.6g + D.8)).

¹⁸ Nerezidenti představují různorodé seskupení jednotek, jejichž společným znakem je, že nesídlí na ekonomickém území státu, ale mají s daným národním hospodářstvím ekonomické vztahy.

ANALÝZA
Tabulka 1: Vybrané hlavní ukazatele vývoje ekonomiky

Ukazatel	Vyjádření	2021				2022
		1q	2q	3q	4q	1q
Nefinanční podniky						
Hrubá přidaná hodnota ¹	y/y, v %	-1,9	12,4	4,4	4,2	4,1
	q/q, v % ²	-0,1	3,5	-0,6	1,6	-0,8
Míra zisku ²	v %	48,5	46,9	45,6	44,4	44,8
Tvorba hrubého fixního kapitálu	y/y, v mld.	1,1	16,1	12,2	23,4	34,5
Míra investic ²	v %	27,5	27,7	27,3	28,1	29,4
Vládní instituce						
Výdaje vládních institucí	y/y, v %	13,0	5,8	6,9	-2,5	1,2
Příjmy vládních institucí	y/y, v %	-2,2	13,9	5,4	2,0	13,6
Saldo hospodaření	v mld. Kč	-141,8	-57,5	-54,9	-105,2	-75,3
Dluh vládních institucí	v mld. Kč	2 512,5	2 516,9	2 433,3	2 566,6	2 683,5
Domácnosti						
Hrubý disponibilní důchod ³	y/y, v %	2,5	8,2	4,6	2,9	-2,3
	q/q, v % ²	-1,8	4,0	-1,1	2,0	-5,3
Výdaje na konečnou spotřebu ³	y/y, v %	-6,4	9,4	4,8	8,6	7,8
	q/q, v % ²	-0,2	7,9	3,1	-2,4	-1,2
Míra úspor ²	v %	22,6	19,5	16,2	20,1	16,1
Tvorba hrubého fixního kapitálu	y/y, v mld.	-2,5	7,4	8,4	5,4	17,3
Míra investic ²	v %	9,1	9,1	9,4	9,5	10,0
Nerezidenti						
Saldo zahraničního obchodu	v mld. Kč	114,1	72,8	-2,4	-3,5	34,3
Čistá pozice vůči zahraničí	v mld. Kč	33,8	-3,4	-61,7	-44,4	-47,3

Není-li uvedeno jinak, jsou všechny údaje v nominálním vyjádření a bez sezónního očištění

¹ očištěno o cenové vlivy deflátorem HPH ² sezónně očištěné údaje

³ očištěno o cenové vlivy deflátorem spotřeby domácností

Autor/Kontakt/Zpracovala

Karolína Zábojníková

Odbor Kancelář předsedy

Tel.: 542 528 112

E-mail: karolina.zabojnikova@czso.cz